

Lausunto

12.06.2017

Asia: OM 15/41/2016

## **Mietintö ”Tiedustelutoiminnan valvonta”**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Lausuntonne mietinnöstä ”Tiedustelutoiminnan valvonta”**

TIEDUSTELUTOIMINNAN VALVONTA

Lausuntopyyntö OM 15/41/2016

Oikeusministeriö on pyytänyt Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen lausuntoa tiedustelutoiminnan valvontaa koskevaa lainsäädäntöä valmistelleen työryhmän mietinnöstä (OM 18/2017).

Lausuntonaan mietinnöstä SDP toteaa:

SDP korostaa, että suojelupoliisin uudet valtuudet vaativat vahvaa parlamentaarista valvontaa, jonka pitää olla luonteeltaan luottamusta herättävää ja vastuullista. Kansalaisten on voitava luottaa siihen, että suojelupoliisille annettavat uudet tiedustelutehtävät eivät loukkaa kenenkään perusoikeuksia. Nykyiset sisäasiainministeriön poliisiosaston valvontaresurssit ja –mandaatti eivät ole riittäviä tähän tarkoitukseen.

Tiedonhankintakeinojen valvontajärjestelmät ovat keskeisiä perusoikeuksien toteutumisen kannalta. Jos suojelupoliisi saa täydet tiedusteluvalluudet ja muuttuu tämän myötä tiedusteluorganisaatioksi, tulee se asettaa laajan parlamentaarisen valvonnan piiriin normaalin länsimaisen käytännön mukaisesti.

Laillisuusvalvonnan osalta esitetyt resurssit ovat riittämättömät. Tulevalla tiedustelun laillisuutta valvovalla viranomaisella on oltava sellaiset henkilöstö- ja muut resurssit, että tiedustelutoiminnan lainmukaisuutta on mahdollista seurata tarkasti, jokaisen yksittäisen tuomioistuimeen tulevan tiedustelupyynnön tasolla. Lisäksi, toisin kuin mietinnössä esitetään, tiedusteluluvan myöntö tulisi käsitellä kolmen tuomarin kokoonpanossa.

Lainsäädännön tasolla on varmistettava, että valvonnan resurssit ovat riittävät, ettei käy niin, että varsinainen tiedustelutoiminta syö tiedustelutoiminnan valvonnan resursseja.

Aiotaanpa jatkossa laajentaa nykyisten ylimpien laillisuusvalvojien toimenkuvia tai perustaa uusi virka, on joka tapauksessa varmistettava, että laillisuusvalvonnalla on riittävät resurssit erityisesti suhteessa siihen, kuinka paljon tiedustelutoimintaa syntyy.

Laillisuusvalvonnan ja parlamentaarisen valvonnan työnjaon on oltava selvä. Molemmilla on oltava riittävät resurssit, mahdollisuus puuttua ja oikeus tehdä korjaavia toimia. Riittävän valvonnan mahdollistamiseksi voisi pohtia vielä myös erillisen asiantuntijaelimen perustamista. SDP korostaa, että nykyisten ylimpien laillisuusvalvojien ja mahdollisen uuden laillisuusvalvojan tehtävänkuvien tulee olla riittävät ja selkeät.

Parlamentaarisen valvonnan riittävyyden kannalta on olennaista, että perustettavalla toimijalla on kaikki oikeudet päättää ja muuttaa tiedustelun painopisteitä ja puuttua tiedustelutoiminnan linjauksiin ja niissä esille tuleviin ongelmiin.

Kun toiminta tapahtuu salaisuuksien sermin takana, ei kontrolli ole välttämättä tehokasta myöskään varainkäytön osalta. Myös tähän näkökohtaan on jatkotyöskentelyssä paneuduttava.

Tiedustelutoiminnan valvonnan järjestäminen ei saa poistaa tai heikentää muita yleisen oikeusvalvonnan toimintaedellytyksiä ja kansalaisten mahdollisuuksia saada asiansa oikeuden käsittelyyn.

Helsingissä, 8.6.2017

SDP:n puoluehallitus

Lampinen Tuula  
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - SDP:n puoluehallitus